

NIE KAŻ MU LICZYĆ · MATURA USTNA Z POLSKIEGO

Pytania jawne bez stresu

5 pytań CKE na maturę 2027 i 2028.
Do każdego karta-ściągą i wypowiedź wzorcowa.

Pakiet: Zbrodnia i kara

Biblia Mitologia Iliada Antygona Lament świętokrzyski Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią
Pieśń o Rolandzie Makbet Skąpiec Satyry Romantyczność i ballady Dziady cz. III Lalka Potop
Zbrodnia i kara Wesele Chłopi Przedwiośnie Ferdynurke Proszę państwa do gazu Inny świat
Zdążyć przed Panem Bogiem Dżuma Rok 1984 Tango Górą „Edek” Miejsce
Profesor Andrews w Warszawie Podróże z Herodotem

- Teza i mapa wypowiedzi z czasem mówienia
- 3 konteksty do wyboru i jak je powiązać
- Sceny-klucze, żeby uniknąć błędu kardynalnego
- Wypowiedź wzorcowa na ok. 4 minuty
- Pytania komisji, także o refleksję własną
- Plan powtórek i zwroty na egzamin

PYTANIE

37

Zbrodnia i kara · Fiodor Dostojewski · Pozytywizm

Walka człowieka ze swoimi słabościami.

POWTÓRKI

- ☐ 1. dzień
☐ 3. dzień
☐ 7. dzień
☐ przed maturą

Walka człowieka ze swoimi słabościami. Omów zagadnienie na podstawie Zbrodni i kary Fiodora Dostojewskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

TEZA: POWIEDZ JĄ W PIERWSZEJ MINUCIE

„Zbrodnia i kara” pokazuje, że najtrudniejsza walka toczy się w człowieku. Raskolnikow walczy z pychą i teorią, która każe mu wierzyć, że jest „niezwykły”. Marmieladow przegrywa z nałogiem, a Swidrygajłow z własną rozwiązłością. Wygrywa ten, kto przyzna się do słabości i przyjmie pomoc.

MAPA WYPOWIEDZI

ŁĄCZNIE OK. 3:38 MIN

Wstęp 0:00–0:48	Dostojewski nazywa słabością nie tylko nałóg, ale też pychę rozumu. Każdy ważny bohater walczy z jakimś wewnętrznym wrogiem.
Argument 1 0:48–1:37	Raskolnikow: zabija, by udowodnić, że jest „Napoleonem”, ale nie wytrzymuje własnego sumienia: gorączka, omdlenia, strach, odcięcie od bliskich. Najdłużej walczy z pychą, bo nie chce uznać, że po prostu zrobił zło.
Argument 2 1:37–2:26	Marmieladow przepija pieniądze rodziny i wie o tym („nie ma się dokąd pójść”), Swidrygajłow nie panuje nad żądzami i kończy samobójstwem. Kontrast: Sonia, słaba i upokorzona, ma siłę, bo wierzy i kocha.
Kontekst 2:26–3:07	„Makbet” Szekspira: ambicja, której Makbet nie umie poskromić, prowadzi go od pierwszej zbrodni do kolejnych. Słabość wobec pokusy władzy.
Zakończenie 3:07–3:38	Walka ze słabościami kończy się zwycięstwem dopiero wtedy, gdy człowiek przestaje udawać, że jest silniejszy od wszystkich.

SŁOWA-KLUCZE DO NOTATKI

pycha teoria „niezwykłych” nałóg Marmieladowa
 Swidrygajłow gorączka i lęk przyznanie się
 pomoc Soni

UWAGA, PUŁAPKA

Raskolnikow zabija dwie osoby: Alonę Iwanownę i jej siostrę Lizawietę, która przypadkiem weszła. Nie mów o jednej ofierze.

KONTEKSTY DO WYBORU (WYBIERZ JEDEN)

LITERACKI „Makbet” – William Szekspir

Ambicja i pokusa władzy: Makbet nie potrafi się powstrzymać i z jednej zbrodni robi łańcuch zbrodni.

BIBLIJNY Przypowieść o synu marnotrawnym

Upadek, przyznanie się do winy i powrót. Ten sam wzór co droga Raskolnikowa.

FILOZOFICZNY Nadczłowiek (F. Nietzsche)

Idea jednostki ponad moralnością, kojarzona z teorią Raskolnikowa. Powieść pokazuje jej klęskę.

PYTANIA KOMISJI: PRZECWICZ ODPOWIEDŹ NA GŁOS

1. Która słabość Raskolnikowa jest najgroźniejsza?

Pycha: przekonanie, że wolno mu więcej niż innym. To ona prowadzi do zbrodni i opóźnia skruchę.

2. Czy Marmieladow zastępuje na współczucie?

Tak, bo widzi swój upadek i cierpi. Ale jego słabość krzywdzi najbliższych (Sonię, dzieci).

3. Jak radzisz sobie z własnymi słabościami?

Refleksja własna: przyznanie się, pomoc innych, małe kroki. Podaj przykład.

PYTANIE 37 · WYPOWIEDŹ WZORCOWA

Walka człowieka ze swoimi słabościami.

382 słów
ok. 3:38 min mówienia

Przeczytaj na głos z zegarkiem, potem opowiedz to samo **własnymi słowami**. Nie ucz się na pamięć: zapamiętaj kolejność części i jedno zdanie z każdej.

Wstęp

85 słów

Zagadnienie, które omówię, to walka człowieka ze swoimi słabościami. Odwołam się do „Zbrodni i kary” Fiodora Dostojewskiego. Uważam, że ta powieść pokazuje, iż najtrudniejsza walka toczy się w człowieku, a nie na zewnątrz. Raskolnikow walczy z pychą i teorią, która każe mu wierzyć, że jest kimś niezwykłym. Marmieladow przegrywa z natęgiem, a Swidrygajłow z własną rozwiązłością. Dostojewski pokazuje też, że wygrywa ten, kto przyzna się do słabości i przyjmie pomoc. Ciekawe jest to, że za słabość pisarz uznaje nie tylko natóg, ale i pychę rozumu.

Argument 1

86 słów

Najważniejszy jest Raskolnikow. Biedny były student wymyśla teorię, według której ludzie niezwykli, tacy jak Napoleon, mają prawo przekroczyć prawo moralne, jeśli służy to wielkiemu celowi. Zabija lichwiarkę, żeby sprawdzić, czy sam do nich należy. Okazuje się, że nie: po zbrodni dopada go gorączka, omdlewa w komisariacie, boi się każdego spojrzenia i odpycha matkę i siostrę. Najdłużej walczy jednak nie ze strachem, ale z pychą. Nie chce przyznać, że po prostu zrobił zło. Nawet na katordze uważa, że zawiodła go tylko słabość charakteru, a nie sama teoria.

Argument 2

86 słów

Inne postaci walczą z innymi słabościami. Marmieladow, były urzędnik, przepija pieniądze rodziny, a nawet to, co zarobiła jego córka Sonia. W karczmie opowiada o tym Raskolnikowowi z bolesną szczerością: wie, że upada, ale nie umie przestać. Swidrygajłow nie panuje nad żądzami i krzywdzi innych, a na końcu odbiera sobie życie. Kontrastem jest Sonia. Jest słaba, upokorzona i biedna, a jednak ma siłę, bo kocha i wierzy. To ona pomaga Raskolnikowowi przyznać się do winy. Dostojewski sugeruje, że w walce ze słabością człowiek nie musi być sam.

Kontekst

71 słów

Kontekstem jest „Makbet” Williama Szekspira. Makbet jest dzielnym wodzem, ale ma słabość: ambicję i pragnienie władzy. Gdy czarownice przepowiadają mu koronę, a żona go podjudza, nie umie się oprzeć i zabija króla Dunkana. Potem jedna zbrodnia pociąga kolejne. W obu utworach słabość, której człowiek nie pokona na początku, prowadzi do zbrodni. Różnica polega na tym, że Raskolnikow w końcu się przyznaje i dostaje szansę na odrodzenie, a Makbet ginie bez skruchy.

Zakończenie

54 słów

Podsumowując: w „Zbrodni i karze” walka ze słabościami jest najważniejszą walką człowieka, a najgroźniejszą słabością okazuje się pycha. Raskolnikow wygrywa dopiero wtedy, gdy przestaje udawać, że jest silniejszy od wszystkich, i przyjmuje pomoc Soni. Moim zdaniem to przestanie jest bardzo aktualne. Przyznanie się do słabości nie jest porażką, tylko pierwszym krokiem do jej pokonania.

MOJA WERSJA: HASŁA, WŁASNY PRZYKŁAD, INNY KONTEKST
